

IVO SAMEC – PREDSEDNIK OPERATIVNEGA ŠTABA

Brez čistega zraka in vode jutri ne bo zdravja

Ljubljana z območjem petih občin predstavlja enoten komunalni, urban in življenjski prostor. Zato sta tudi varovanje in izboljšanje okolja – predvsem zraka in vode – nalogi vseh Ljubljančanov. Tokrat, ko se ponovno odločamo o zbiranju sredstev za zaščito teh življenjskih dobrin iz svojega žepa – s samoprispevkom, se odločamo za dobrobit jutrišnjega dne in naših otrok.

Referendumska odločitev za samoprispevek predstavlja le nadaljevanje tistega našega »za«, s katerim smo v preteklih petnajstih letih obogatili Ljubljano za množico otroških vrtcev, osnovnih šol, domov za ostarele, zdravstvenih domov... in podaljšuje našo odločenost za solidno reševanje skupnih težav. V javni razpravi (njen prvi del bo trajal do 27. septembra) se pojavljajo različna vprašanja, predlogi, pobude in mnenja. IVO SAMEC, predsednik operativnega štaba za izvajanje četrtega samoprispevka pri mestni konferenci socialistične zveze, nam je osvetlil nekatere med njimi.

Tudi preživetje v izrednih razmerah

Projekte, ki jih predvideva program četrtega samoprispevka – ekološka sanacija termoelektrarne in toplarne Ljubljana, gradnja povezovalnega sistema mestnega vodovoda in lokalnih vodovodnih sistemov ter njihova sanacija, graditev kanalizacije, osrednje čistilne naprave, odlagališča komunalnih odpadkov, komunalna sanacija grajskega pobočja, ter komunalna ureditev prometnega središča ob ljubljanski potniški postaji – vse bi lahko imenovali »projekte preživetja«.

»Ne le preživetja v normalnih temveč tudi v izrednih razmerah,« je dejal Ivo Samec. »Kar spomnimo se precejšnje požarne in potresne ogroženosti Ljubljane, primerov razlitja strupenih tekočin v podtalnico ter grozljivih posledic Černobilske katastrofe, ko je oporečna voda iz lokalnih črpališč povsem zatajila in jo je bilo treba dova-

Ivo Samec

žati iz centralnega vodovodnega sistema. Res je, da živi na primestnem področju le 15 odstotkov Ljubljančanov, a ne smemo pozabiti, da prehranjujejo celo mesto. Ob morebitnih nesrečah bi bilo v okolico Ljubljane evakuirano vse njeno prebivalstvo,« je dodal Ivo Samec. Če so pred leti po načelu solidarnosti in vzajemnosti tudi prebivalci primestnih zaselkov plačevali komunalni dinar za graditev centralnega mestnega vodovodnega sistema, je prav, da se jim slednjič ta denar tudi povrne z zdravo pitno vodo.

Zakaj samoprispevek?

Eno pogostejših vprašanj, ki se pojavljajo v razpravah, je tudi: zakaj naj se tako pomembne naloge s področja

varovanja in izboljšanja okolja financirajo prav s samoprispevkom in ne iz sredstev, zbranih po redni poti. »Najprej povejmo,« je dejal Ivo Samec, »da pri nas nimamo nekakšnega »državnega« denarja, ki bi ga lahko porabili v ta namen, čeprav nekateri mislijo drugače. Denar, ki ga po samoupravno dogovorjeni poti ter s cenami, ki še zdaleč niso ekonomske, zberemo, velikokrat ne zadostuje niti za uresničitev rednih nalog. Kar spomnite se, s kakšno težavo poteka v združenem delu podpisovanje samoupravnih sporazumov o temeljnih planov sisov materialne proizvodnje, med njimi tudi komunale. Za nameček predvidevajo naloge, zapisane v srednjeročnih načrtih, sto odstotni pristop in tudi priliv sredstev. Morda bi predvidene objekte četrtega samoprispevka zgradili in financirali tudi po redni poti, a z dolgim zamikom tja v leto 2000! Mi pa potrebujemo zdravo vodo in čist zrak tu in zdaj!«

Predlog programa četrtega ljubljanskega samoprispevka, s katerim bi predvidoma zbrali okoli dvajset milijard dinarjev (to predstavlja polovico potrebnih sredstev za uresničitev programa, ostala pa bi bila zagotovljena iz rednih sredstev in posojil) omogoča, da bi bili pereči ljubljanski ekološki problemi rešeni že v naslednjih petih letih ali – zaradi nujne faznosti izgradnje – v začetku naslednjega srednjeročnega obdobja. Tako bi ostal marsikakšen komunalni dinar tudi za potrebe krajevnih skupnosti, ki jim zdaj ni moč ustreči.

Uspehi dosedanjih treh samoprispevkov

V drugem delu javne razprave, ki bo trajal od začetka oktobra do 5. novembra, ko bo mestna skupščina sprejela sklep o razpisu referendumu, bo vsaka načrtovana nalozba temeljito predstavljena s svojimi tehničnimi last-

nostmi, ceno, finančno konstrukcijo in faznostjo izgradnje. Zato so bojzani o nedoslednem uresničevanju progama odveč. »Zaupanje delovnih ljudi in občanov Ljubljane lahko gradimo tudi na čistih računih dosedanjih treh samoprispevkov,« je dejal Ivo Samec.

Omenimo le rezultate tretjega samoprispevka. Od 36 objektov, ki jih predvideva sprejeti odlok, je zgrajenih in predanih uporabnikom 24 objektov. Pet (Mladinsko klimatsko zdravilišče na Rakitni, porodnišnica, ter osnovne šole: Kolezija, Danile Kumar in A. Jakhla) so v gradnji. Dva objekta: zdravstveno postajo Škofljica in vrtcev na Lavrici bomo začeli graditi letos. Pet objektov (2 zdravstvena doma in 3 vrtci) pa bomo začeli graditi v letos začetem srednjeročnem obdobju, skladno s srednjeročnimi progami sivo družbenih dejavnosti. Zamik sta povzročila zakonodaja, ki je prepovedala negospodarske naložbe in tako tudi sofinanciranje objektov samoprispevka, ter zamik v gradnji stanovanjskih sosesk.

Ljubljančani se zavedajo, kot kažejo dosedanje razprave, da brez ekološke sanacije zraka in vode, jutri ne bo zdravega življenja, zato podpirajo ekološko naravnost četrtega samoprispevka.

VIDA PETROVIČ

KAJ NAJ ZAGOTOVIMO S SAMOPRISPEVKOM?

Dihali naj bi čistejši zrak

S samoprispevkom naj bi, kot je predvideno, rešili pet kompleksov vprašanj, ki so za Ljubljano več ali manj pereča. Dobili naj bi čistejši zrak, zagotovili naj bi nove vire zdrave pitne vode, uredili naj bi odvoz in odlaganje smeti, rešili naj bi Grajsko pobočje pred nevarnostjo, da se zruši na hiše v Starem delu mesta, in uredili nekatere objekte komunalne infrastrukture v zvezi s predlagano novo potniško postajo v Ljubljani.

O Grajskem pobočju smo na kratko že pisali v prejšnji številki Dogovorov. Danes naj povemo le to, da gre v bistvu za razmeroma majhno investicijo, ki naj bi v okviru celotnega samoprispevka znašala le 1,2 milijarde dinarjev. Večja sredstva pa bomo morali vložiti, če bomo hoteli zagotoviti našemu mestu čistejši zrak. Tu gre za projekt, ki ga imenujejo ekološka sanacija termoelektrarne Toplarna Ljubljana. Ta sanacija naj bi zahtevala 7,3 milijarde dinarjev.

Sedanjo Toplarno smo namreč zgradili pred 20 leti in od takrat je tehnologija že toliko napredovala, da zastarele naprave ne omogočajo več obratovanja, s katerim bi zagotovili kolikor toliko čist zrak. Razen tega je v Ljubljani ostalo še zelo veliko število malih toplarn, ki spadajo med najhujše onesnaževalce. Z uresničitvijo predloga, kakršnega imamo pred sabo, naj bi se po eni strani kar najbolj zmanjšala količina strupenih plinov in pepela, ki bruha iz ljubljanske Toplarne, po drugi strani pa naj bi na toplovodno omrežje priključili nekaj manj kot pet tisoč stanovanj od tega 3500 takih, ki se sedaj oskrbujejo iz lokalnih termoelektrarn in 1300 stanovanj v objektih, kjer zdaj sploh nimajo centralnega ogrevanja. Tako bi bistveno zmanjšali onesnaženost zraka v Ljubljani, saj je, kot smo že povedali, prav število majhnih kurišč najhujši izvor onesnaženja zraka.

S posodobitvijo naprav za čiščenje plinov, ki se valijo iz Toplarne bi zmanjšali količine žveplovega dioksida in mehanskih delcev, ki jih je zlasti v zimskem času vse polno v zraku nad našim mestom: pepel pa bi lahko uporabili kot podlogo ali pokrov za smeti na glavnem smetišču in za druge koristne zadeve.

Razen zmanjšanja količine žveplovega dioksida naj bi uredili toplarno v tehnološkem smislu tako, da bi se kar najbolj zmanjšala količina dušikovih oksidov. Tistega pa, kar bi vseeno ne mogli zadržati na samih filterih toplarne, naj bi se znebili s pomočjo 180 metrov visokega dimnika. Sedanji toplarniški dimnik, sega namreč v višino 100 metrov, kar pa je premalo, da bi prebil tako imenovano inverzijsko plast nad Ljubljano, ki zlasti pozimi ne dopušča, da bi škodljivi plini odhajali v višino. Novi dimnik, ki naj bi po sedanjih izračunih stal nič manj kot milijardo dinarjev, pa naj bi omogočil odtekanje strupenih in škodljivih snovi v višje plasti ozračja, kjer nam ne bi bili več v nadlogo.

Če se bodo Ljubljančani odločili, da bodo tudi v prihodnjih štirih letih plačevali tako kot doslej 1,5 odstotka od svojih osebnih dohodkov za razreševanje skupnih potreb, potem lahko pričakujemo, da bomo že čez nekaj let lahko v našem mestu tudi pozimi dihali čistejši zrak kot ga dihamo danes.

N. I.

»Vozni red« do referenduma

Priprave za uvedbo IV. samoprispevka tečejo v naši občini, tako kot v vsem mestu, že od junija dalje. Natisnjeno je obsežno gradivo, iz katerega naj bi sleherni občan lahko razbral, katere objekte nameravamo graditi s sredstvi IV. samoprispevka. Gradivo so dobili vsi občani na dom.

Od 1. do 25. septembra traja prvi del javne razprave. V tem času naj bi se občani udeležili vseh razprav v krajevnih skupnostih, medtem ko naj bi pripombe, dopolnitve in mnenja takoj posredovali na sedež občinske konference SZDL Ljubljana Center, Kardeljeva 8.

Predsedstvo občinske konference se bo sestalo 25. septembra in tedaj bodo dokončno zbrali in obdelali vse pripombe iz javne razprave. To gradivo bo predsedstvo predložilo na seji občinske konference SZDL Ljubljana Center, ki se bo sestala 1. oktobra. Mestna konferenca socialistične zveze se bo sestala 7. oktobra; 8. oktobra naj bi bilo pripravljeno za tisk dokončno obdelano gradivo, v katerem naj bi bile upoštevane tudi pripombe iz javne razprave.

Gradivo bodo poslali vsem delegatom občinskih skupščin in od 10. oktobra do 5. novembra naj bi potekal drugi del javne razprave. Skupščina mesta Ljubljane naj bi 5. novembra sprejela sklep o razpisu referendumu. Referendum bo 23. novembra.

Grajsko pobočje je tako poraslo, da lahko velika drevesa vsak hip zdrasnejo v dolino. Spodaj so stare hiše in posledice bi bile lahko usodne. Pobočje naj bi uredili s sredstvi iz samoprispevka.